

(НИН, 22.01.2009)



Каријера Богдана Тирнанића пала је између два поимања новинарства: између устрепталих ентузијаста који су веровали да ће “писана реч” едуковати народ и једном заувек променити свет (набоље, дакако!) и индустрије медија – где је свако питање сем оног “колико то кошта” сасвим излишно; и где никаква цензура више није потребна, јер приватно власништво над медијима и његове везе са другим приватним власништвима искључује сваку могућност субверзије, и у покушају.

Богдан Тирнанић је почео као млади бунтовник против досаде комунистичке производње добрих вести за добро народа. Више је веровао сопственим очима него у приче како се Рај може спустити на Земљу. Друштво које је слободу доживљавало као вирус за који није пронађен сигуран лек, он је драшкао другачијим погледима на свет за које је “идеолошке основе” налазио на “непријатељској страни”.

Тирнанић није само читао стране новине и књиге, него је и јављао свима чему се чудило док је читао: нико као Тирке није знао да објасни зашто је по Маклуану телевизија “хладни медиј” иако се телевизор-лампаш толико греје док преноси поруке, а штампа – “топли медиј”. Док су озбиљни људи цитирали Лењина, Маркса, Тита и друга Плавог, он је однекуд извлачио мисли Хјуа Хафнера, Јона Вејна, Витгештајна, Вима Вендерса, Хенрија Милера, Хабермаса, Бурдијеа. Радио је много да сви заједно, с њим, разумевамо шта је масовна култура, грађанско друштво, а и да “има нешто у људском бићу што га вуче према кичу”.

Био је већ у озбиљним годинама кад је стигло оно “за шта се борио”. Онда је полако заузимао гард човека који зна да ни ови други не могу – спустити Рај на Земљу. Опет је био у “опозицији”, на начин на који су то људи који не воле да буду део гомиле ма за шта се гомила заузела. Супериоран у свом таленту, наоружан знањем, свестан пролазности Свакога и Свега – он је јездио кроз нашу јавност као човек слободан да на

свој начин увек каже оно што мисли.

Богдан Тирнанић је припадао најбољим изданцима новинарства схваћеног као “опозиција” сваком естаблишменту. Тиркетова дијалектика подразумевала је морал у којем је тај став садржан. Иако се при крају каријере, као истинска легенда и велики ауторитет за готово све наше владоце и нове капиталисте, свакако могао скрасити као “хагиографски писац” кога не би мимоишле велике апанаже и националне пензије, он је ипак радије живео у складу с моралом за који ново друштво држи да је сувишан. Писао је као и пре тридесет година: природно, с напором који се није дао видети, с неким дубоким задовољством које носе људи који су имали среће да Читав Живот раде посао за који су се родили. Кад неко пише као што се дише.

Сад кад је отишао, десило се да је означио и крај једне ере новинарства. Биће и даље индивидуа које ће се одлучивати да “пишу уз ветар”, то нема сумње, али у времену које нам је за вратом такви “бунтовници без разлога” никоме неће бити узор. Млади новинари ће се чудити зашто улудо расипају енергију, инсистирају на стилу и богатом речнику, а послодавци, којима се они заломе, гледаће их као краве које сваки час могу да проспну млеко које су дале. “Најбољи” новинари, узор свих, данас наступају у фалангама – најбољи су на челу фаланги – и као неупитни ратници добра “масивно шире истину” као Кристијан Аманпур, на пример. Јер коме би узор могла бити “вечита сумњала” попут Роберта Фиска, рецимо. Зато смо и стигли до наслова “Смрт штампе” и “Дан кад су умрле новине”. Велики мит о храбром “псу чувару” најбољих демократских и моралних вредности је потрошен. На самрти је.

Другачија времена тражиће друге хероје.